

BRUKS- OG VEDLIKEHOLDSVEILEDNING FOR TILHENGER

TIKI

tikitilhenger.no

FORORD

Gratulerer med kjøp av ny tilhenger!

For lang levetid og trygg bruk av tilhengeren bør du før første gangs bruk gjøre deg kjent med hele innholdet i denne veiledningen. Vær spesielt oppmerksom på avsnitt som er merket med symbolet ettersom de er særlig viktige for sikkerheten.

Ta vare på veiledningen gjennom hele tilhengerens levetid! Skulle du ha spørsmål som denne veiledningen ikke gir svar på, ta kontakt med vår salgsrepresentasjon eller med din forhandler.

Takk for at du valgte TIKI!

TIKI salgsrepresentasjon

+47 69327127

firmapost@tikitilhenger.no

www.tikitilhenger.no

1. VIKTIGE BEGREPER

Totalvekt – Hengerens største tillatte vekt inklusive tilleggsutstyr og last. Angitt i vognkortet.

Egenvekt – Vekten på hengeren uten last. Angitt i vognkortet.

Kuletrykk – Tilhengeren og lastens vekt på kjøretøyets hengerfeste.

Aktuell vekt – hengerens vekt på et konkret tidspunkt inklusive tilleggsutstyr og last.

Tilhengerens kjøretøygruppe – tilhengerens kjøretøygruppe fastsettes på grunnlag av vekten som hviler på veibanen gjennom dekkene. Ved fastsettelse av kjøretøygruppe tas det ikke hensyn til kuletrykk. Klassifiseringen er angitt i vognkortet.

Klasse O_1 – vekt fra hjulene mot veibanen maks 750 kg.

Klasse O_2 – vekt fra hjulene mot veibanen maks 3500 kg.

EF-typegodkjenning (CoC) – EF-typegodkjenning dokumenterer at tilhengeren **ved produksjonstidspunktet** oppfyller alle gjeldende tekniske krav i EU. Alle serieproduserte TIKI tilhengere leveres med EF-typegodkjenning.

2. REGISTRERING, FØRERRETT, ANDRE LOVKRAV

Tilhenger som skal benyttes på ordinær vei bør ved første mulighet registreres i landet den befinner seg i. Registrering på et senere tidspunkt kan være problematisk på grunn av endringer i tekniske krav. For registrering kreves det EF-typegodkjenning og kjøpsdokument.

Påse at føreren har nødvendig førerkortklasse for å kunne føre det konkrete vogntoget.

Følg i tillegg krav i ditt oppholdsland hva angår:

- Bruk av vinterdekk
- Krav til periodisk kjøretøykontroll
- Maksimale mål for last

Kravene for bruk av tilhenger kan forandre seg over tid. Skaff deg oppdatert informasjon fra ditt lands Vegvesen.

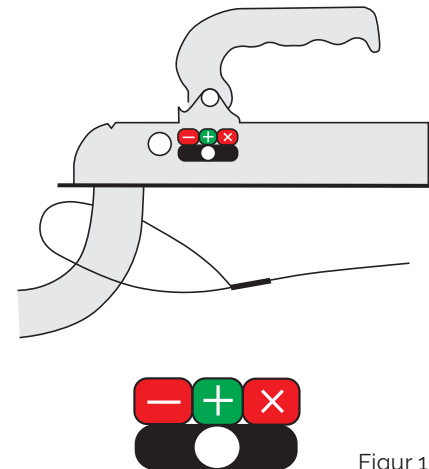
3. BRUK AV TILHENGEREN

3.1. Tilkopling av hengeren

Korrekt høyde for hengerfestet på trekkvognen (fra sentrum av kulen til veibanen) burde for en bil lastet med passasjerer og bagasje være i området 350...420 mm.

⚠ For tilkopling, kjør bilen foran hengeren, så nær kulekoplingen som mulig for å unngå å trekke en tung henger nærmere bilen. Prøver du å trekke en tyngre tilhenger for hånd kan det være problematisk å få stanset den, med fare for å skade deg selv eller bilen.

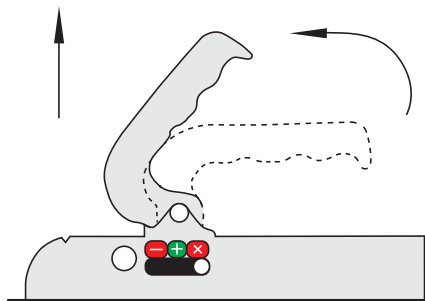
1. Løft opp kulekoplingen etter håndtaket over kulen på tilhengerfestet, slik at kulekoplingen er i flukt med kulen. Bruk om mulig støttehjulet.
2. Legg sikkerhetswiren for kulekoplingen over hengerfestet. For hengere med brems, fest nødbremswiren til kjøretøyet.
3. Senk kulekoplingen over kulen på hengerfestet og skyv den nedover inntil koplingen låser seg automatisk.
4. I låst stilling skal indikatoren på kulekoplingen være på det grønne merket (se figur 1). Prøv å løfte kulekoplingen for å sikre at den er låst over kulen.
5. Sveiv støttehjulet oppover med sveiven og påse at hjulet sitter i sporet som låser det. Løsne L-bolten som holder støttehjulet i braketten, dra hjulet oppover til øverste posisjon og fest det på nytt med bolten.
6. Kople støpselet til bilen. Kontroller at lysene på tilhengeren fungerer.

Figur 1

3.2. Frakopling av hengeren

1. For å kople fra hengeren, løs ut låsen på kulekoplingen og dra håndtaket oppover for å frigjøre hengeren fra kulen på hengerfestet (se figur 2). Støttehjulet kan benyttes for enklere løfting.
2. Fjern sikkerhetswiren fra hengerfestet. For hengere med brems, løsne nødbremswiren fra kjøretøyet.
3. Kople støpselet fra bilen. Trekk i støpselet, ikke ledningen!
4. Sett på bremsene på hengeren eller bruk hjulklosser for å unngå uønskede bevegelser på hengeren.

NB! Støttehjulet er ikke beregnet på flytting av henger med last og er kun tenkt som hjelpemiddel ved til- og frakopling av hengeren. Henger med last må kun flyttes tilkoplett trekkvogn.

Figur 2

3.3. Lasting av hengeren

 Før hengeren lastes er det brukerens ansvar å beregne vekten av lasten og unngå overlast!

Materialer med høy egenvekt, slik som murstein, sand osv., er svært tungt selv ved relativt lite volum, og dette gjør det enkelt å overlaste hengeren. Overlastning er en fare for trafikksikkerheten og skader tilhengerens bærekonstruksjon og mange andre komponenter. En overlasket henger kan bli umulig å styre.

Dersom det er montert tilleggsutstyr på hengeren (for eksempel plastlokk, forhøyningskarmmer, reservehjul osv.) må også vekten av dette regnes med til vekten av lasten.

NB! Lastens vekt må ikke overstige hengerens bæreevne!

Hengerens bæreevne finner du slik:

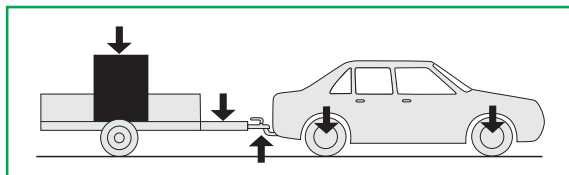
$$\text{Bæreevne} = \text{Totalvekt} - \text{Egenvekt}$$

(se punkt 1)

Før du begynner å kjøre med last må du sjekke at du ikke overstiger maksimal tillatt totalvekt for henger ifølge produsenten av kjøretøyet. Dette er angitt i kjøretøyets vognkort.

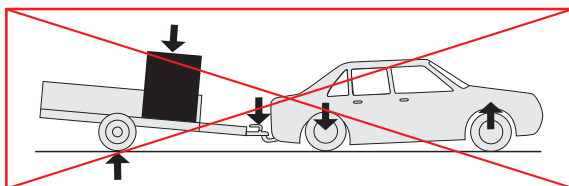
3.4. Lasting og plassering av last

⚠ Hengeren må kun lastes etter å ha blitt koplet til hengerfestet, og kjøretøyet må ha håndbrekket på!

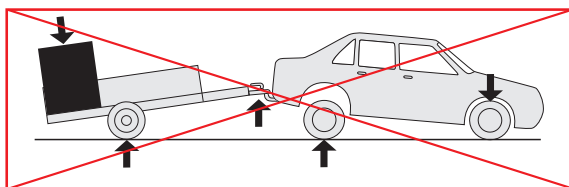

På grunn av konstruksjonen av varehengere med tipp vil ikke håndbrekket virke ved bruk av tipp-funksjonen. Bruk da hjulklosser for å påse at hengeren står trygt.

Plasser lastens tyngdepunkt over hengerens hjulaksling eller så nær som mulig. For hengere med flere akslinger plasseres lastens tyngdepunkt midt mellom den fremre og bakre akslingen.

Når du fordeler lasten må du passe på at lasten som hviler på kulekoplingen ikke overstiger 10% av hengerens totalvekt og ikke overstiger vekten angitt med "S"-verdien på kulekoplingen. Samtidig må ikke vekten som virker på hengerfestet være negativ (se figur 3).

Følg tillatte mål for transport av last i veitrafikken. Mer informasjon får du ved å henvende deg til ditt lands vegvesen.

Figur 3

3.5. Sikring av last

 Lasten på hengeren må være sikret for å unngå at den beveger seg under transport.

Ved transport av gjenstander, fest dem med spennbånd til hengerens festeøyne for lastsikring. Bruk lastestroppe/spennbånd som er egnet for lastens vekt. Styrken på spennbåndene står oppført i produktdataene for båndet. Bruk kun spennbånd som har leselige data og som er uten skader eller knuter.

Ved løse materialer (sand, singel osv.) som ikke kan sikres med spennbånd er det anbefalt å dekke dem til med en presenning eller å kjøre med lavere fart for å forebygge farlige situasjoner.

3.6. Før du begynner å kjøre

Før første tur med hengeren:

 Stram hjulboltene med 95 Nm moment. Ettetrekk på nytt etter den første turen.

Før du begynner på turen, sjekk alltid at:

- Kulekoplingen er skikkelig låst over kula på hengerfestet (se punkt 3.1) og at sikkerhetswiren eller bremsewiren (for hengere med brems) er koplet til.
- Alle lys på hengeren fungerer korrekt.
- Dekktrykket i dekkene på hengeren er jevnt og i området 80...100% av angitt maksimaltrykk for dekket.
- Mønsterdybde på dekkene er i henhold til kravene.
- Lasten er forsvarlig sikret.
- Karmen, forhøyningskarmen og annet tilleggsutstyr er festet.
- Støttehjulet er løftet til øverste stilling og sikret.
- Håndbremsen er løsnet (for hengere med brems).

3.7. Under kjøring

 Ta hensyn til lastens ytre mål. En utstikkende last krever mer plass for å manøvrere.

Velg egnet hastighet avhengig av tyngden på lasten og vei- og føreforholdene. Reduser hastigheten når hengeren er full-lastet og når du kjører på ujevn eller svingete vei.

3.8. Etter turen

- Sett støpselet i holderen eller plasser det på en måte som hindrer ansamling av regnvann.
- Parker hengeren på et plant underlag. Sett på håndbrekket. Dersom hengeren skal stå lenger enn et par dager, benytt hjulklosser og løsne håndbrekket (hengere med brems).
- **Dersom hengeren er skitten eller har vært i kontakt med veisalt om vinteren, skyll straks av hengeren med vann.**

3.9. Tilleggsutstyr

Plastlokk og kapell

Plastlokk eller kapell bidrar til å holde regnvann og snø unna lasten. På grunn av hengerens tekniske konstruksjon gjør det likevel ikke hengeren helt vann- eller støvsikker.

⚠ Plastlokket skal kun være åpent ved lasting og lossing av hengeren. For trygg lasting, lås det åpne lokket med vindlåsen! Å kjøre med lokket åpent er farlig og derfor strengt forbudt! Under turen skal plastlokket være lukket og låst til kassen med låsebeslagene. Fest ved å føre reilen på låsebeslaget inn i riktig spor.

For kapell, bruk presenningsbøyler for å støtte det opp. Et kapell uten tilstrekkelig støtte kan samle en stor mengde regn- eller smeltevann, og dette kan ødelegge kapellet og lasten. Benytt gummistrikker på alle festeknappene. Når kapellet er godt nok strammet til, beveger det seg mindre i vinden og har dermed lengre levetid. Fjern snølag over 10 centimeter fra plastlokket eller kapellet.

Plastlokket eller kapellet egner seg ikke for sikring av gjenstander. Lasten må alltid sikres med korrekte stropper/spennbånd til festeøynene!

Aerodynamikken på en tilhenger med plastlokk eller kapell påvirkes av formen på trekkbilen, hastigheten og lastens vekt.

Tippskrue

Tippskruen har en angitt bæreevne. Ikke overstig tippskruens bæreevne ved lasting av hengeren.

3.10. Tilleggsinformasjon ved bruk av båthenger

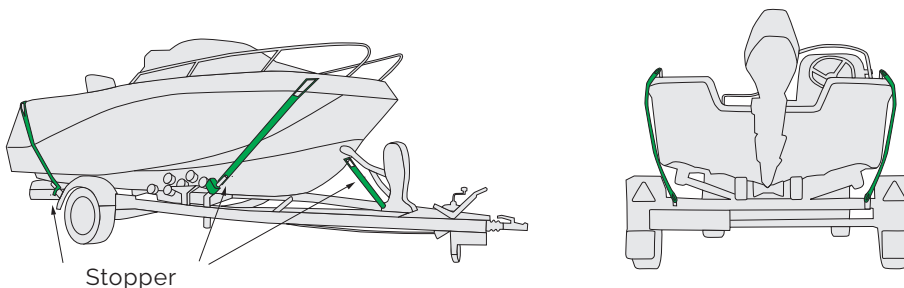
- På båthengere er kjølruller og baug- og sidestøtter montert med sikte på å være så universelle som mulig, men passer ikke nødvendigvis alle båtformer. De kan ofte justeres for å tilpasses de forskjellige skrogtypene. Trenger du en spesielløsning, spør din TIKI-forhandler om hvilke muligheter som finnes.
- Reguler vinsjtårnet til egnet sted i forhold til båten for å sikre riktig plassering av tyngdepunktet for lasten (se punkt 3.5.).
- Kople fra støpselet før sjøsetting med hengeren. Pass på at ikke lysene på hengeren kommer i kontakt med vann (med unntak av lys klasset med IP67 eller høyere IP-klassifisering).
- Pass på at båndet eller wiren på vinsjen er uten skader. Ikke overstig trekkeevnen angitt på vinsjen!
- Still inn høyden på de regulerbare kjølrullene slik at kjølen på båten støtter seg på kjølrullene.
- Sjøvann kan skade bremseklossene på en henger med brems. Dersom du må kjøre ned i vann med hjulnavene, må bremsesystemet etter bruk av hengeren skylles med rent ferskvann gjennom skylleåpningene i hjulnavet. Vi anbefaler å bruke det monterbare vaskesystemet som er tilgjengelig som tilleggsutstyr.
- Ved parkering av en henger med vått bremsesystem, bruk hjulklosser, ikke håndbrems.

Festing av båten under kjøring

⚠ Båten må festes til hengeren både i lengde- og sideretningen!

- Fest bakenden av båten fra begge sider med separate spennbånd til festeøyene på hengeren for å unngå at båten kan bevege seg i vuggen. Gjør det samme for sidene for framenden av båten. (se figur 4).
- Sidestøttene- og rullene er kun beregnet på å støtte opp båten ved sjøsetting og opptrekking.
- Fest båten i lengderetningen med spennbånd ved hjelp av festeøyet i båtbaugen. Vinsjen er kun egnet for å sjøsette eller dra opp båten.

⚠ Vinsjen må ikke brukes som lastsikringsmiddel!

Figur 4

4. PLEIE OG VEDLIKEHOLD

Hengeren trenger i likhet med alle andre kjøretøy regelmessig pleie og målbevisst vedlikehold. Gjennomfør innholdet i serviceplanen fullstendig og til riktig tid, dette bidrar til å gi hengeren lang levetid. Før opp arbeidet du har utført i serviceboken til slutt i denne veiledningen.

4.1. Vedlikehold av henger

Dersom en henger med brems blir stående lengre enn et par dager, bruk hjulklosser til å sikre hjulene på hengeren og løsne håndbrekket.

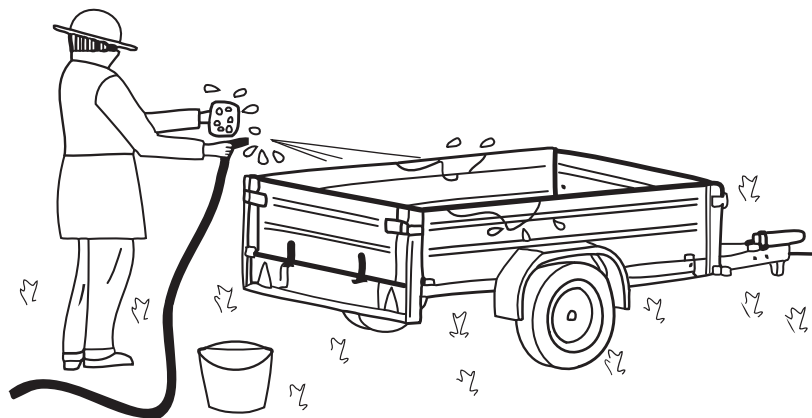
Skal hengeren stå i mange måneder er det anbefalt å løfte den opp fra hjulene og støtte den opp med egnede støtter under rammen. Dette reduserer faren for deformasjon av dekkenes kontaktflater.

Etter transport må alltid hengerkassen rengjøres, med særlig oppmerksomhet på at det ikke samler seg smuss i ekspansjonsfugen mellom bunnfinérplaten og sidene på hengerkassen. Rengjør om nødvendig ekspansjonsfugen. En fuge fylt med smuss holder lenge på fuktighet og forårsaker raskere korrosjon.

Bunnplaten av finér er et materiale som naturlig ekspanderer utsatt for vann og krymper når det tørker, og overdreven fuktighet kan midlertidig føre til at flaten krummer seg. Ved tørking går den tilbake til opprinnelig form. En våt finérplate kan også skille ut forbindelser som fører til raskere korrosjon. For å forebygge dette anbefaler vi å bruke plastlokk eller presenning på hengerkassen.

Hengeren må vaskes regelmessig og før opplag. Vask og egnede rengjøringsmidler er de samme som på bilvask.

Sinklaget som dekker hengerens overflate beskytter metallet mot vanlige miljøforhold. Det kan likevel oppstå korrosjon ved kontakt med stoffer som reagerer kjemisk med sink (f.eks. veisalt, visse typer gjødsel, ammoniakk, syrer osv.). Oppbevar hengeren på et sted som er beskyttet mot regnvann, fra løvtrær og bygninger. Slikt vann kan inneholde oppløsende etsende stoffer.

Figur 5

Over tid blir de forsinkede overflatene mattere og mørkere. Dette er en naturlig prosess som følge av en reaksjon med oksygen og karbondioksid i luften og fører til at det dannes et beskyttende lag i sinkoverflaten. Dette beskyttende laget er sterkere og gir bedre korrosjonsbeskyttelse enn en frisk og blank sinkoverflate.

På sinkoverflatene på en ny henger kan det midlertidig dannes områder dekt med hvit oksid som ikke påvirker hengerens korrosjonssikkerhet og som forsvinner når det mørkere beskyttelseslaget dannes. Om ønsket kan oksidlaget lett børstes av med en nylonbørste.

4.2. Servicearbeid

Service på hengeren anbefales utført en gang årlig, regnet fra kjøpsdato. Ved intensiv bruk bør hengeren kontrolleres oftere. **Service utføres ved et kompetent serviceverksted som innehar nødvendig kompetanse og utstyr for å utføre arbeidet.** Vi anbefaler å utføre service hos TIKIs offisielle partnere.

Innhold i årlig service

- Visuell kontroll av tilstanden på hengerens ramme og på nagle- og boltsammenføyningene.
- Kontroll og om nødvendig stramming av boltsammenføyninger på akslinger, drag og kulekopling.
- Kontroller at kulekoplingen låser, og smør mekanismen på koplingen. Utslitt kulekopling byttes ut.
- Kontroll av at lysene fungerer og at glassene på lysene er uten skader. Kontroll av soklene for glødepærer, rengjøring ved behov.
- Kontroll av tilstanden på ledninger og støpsel for lys, smøring av kontaktene. Koplings skjema er tilgjengelig på TIKIs hjemmeside (<https://www.tikihilhenger.no/bruk-og-vedlikehold>)
- Kontroll av bremsebelegg og bytting av slitte bremseklosser på tilhengere med brems. Kontroller at strømpene på bremsewirene er hele. Kontroll av bremsenes funksjon! Ved behov, juster bremsene.
- Kontroll av slakk i hjullager. Ved slakk må hjullagrene byttes ut.
- Visuell kontroll av tilstand og fester på fjæringer.
- Kontroll av dekkene for jevn slitasje og restmønsterdybde. Bytt utslitte dekk. Kontroll av dekktrykk.
- Kontroll av riktig strammemoment på hjulbolter (95Nm).

- Kontroll av vinsjens funksjon og smøring av tannhjulene på vinsjen. Kontroll av at vinsjens bånd/wire er uten skader (på hengere med vinsj).
- Kontroll av tilstand og bevegelighet på kjøll- og sideruller (på båthengere).
- Før opp arbeidet du har utført sammen med dato i serviceboken til slutt i denne veiledningen.

I tillegg til årlig service:

 Kontroll av riktig dreiemoment på hjulbolter (95Nm) etter skifte av dekk.

5. REKLAMASJONSRETT

TIKI tilhengere er ut fra EUs forbrukerverndirektiv omfattet av en toårig reklamasjonsrett fra og med kjøpsdato. I tillegg kan innenlands forbrukerrettigheter komme til anvendelse. I Norge er reklamasjonsretten på tilhenger 5 år fra kjøpsdato.

Dersom du har oppdaget en feil

Hvis feil skulle oppstå, er det viktig at hengeren ikke benyttes før feilen er utbedret. Dette for ikke å påføre hengeren mer skader, og for å ferdes trafiksikkert.

Lever ved første anledning en reklamasjonsforespørsel til butikken der hengeren ble kjøpt!

Problembeskrivelsen vedlegges fotografier av feilen og kjøpsdokument for hengeren.

Som produksjonsfeil regnes ikke skader eller andre fenomener som skyldes:

- Ignorering av informasjon i bruksanvisningen.
- Bruk av hengeren på en uaktsom måte.
- Ignorering av trafikkreglene.
- Uautorisert ombygging av tilhengeren.
- Vanlig slitasje/elding av hengeren.
- Bruk eller oppbevaring i etsende miljø.
- Mekaniske skader på hengeren oppstått under bruk.

Reklamasjonene løses i samarbeid med representanten for hengerprodusenten. Utgifter til reparasjoner av defekter utført på eget initiativ kompenseres ikke av produsenten.

6. SERVICEBOK

K - kontrollert	B - byttet				S - smurt	J - justert	Dato:
	Utført arbeid:						
Service i henhold til punkt 4.2:	K	B	S	J			
Ramme, chassis, sammenføyninger							
Bolter akslinger, drag og kulekopling							
Kulekopling							
Lys							
Ledninger, støpsler							
Bremsesystem							
Hjullagre							
Fjæring							
Dekk							
Hjulbolter							
Vinsj, wire, bånd							
Kjøl- og sideruller, skinner							
Tilleggsinformasjon:							

K - kontrollert	B - byttet				S - smurt	J - justert	Dato:
	Utført arbeid:						
Service i henhold til punkt 4.2:	K	B	S	J			
Ramme, chassis, sammenføyninger							
Bolter akslinger, drag og kulekopling							
Kulekopling							
Lys							
Ledninger, støpsler							
Bremsesystem							
Hjullagre							
Fjæring							
Dekk							
Hjulbolter							
Vinsj, wire, bånd							
Kjøl- og sideruller, skinner							
Tilleggsinformasjon:							

K - kontrollert	B - byttet	S - smurt	J - justert		
Service i henhold til punkt 4.2:	Utført arbeid:			Dato:	
	K	B	S	J	Merknader:
Ramme, chassis, sammenføyninger					
Bolter akslinger, drag og kulekopling					
Kulekopling					
Lys					
Ledninger, støpsler					
Bremsesystem					
Hjullagre					
Fjæring					
Dekk					
Hjulbolter					
Vinsj, wire, bånd					
Kjøle- og sideruller, skinner					
Tilleggsinformasjon:					

K - kontrollert	B - byttet	S - smurt	J - justert		
Service i henhold til punkt 4.2:	Utført arbeid:			Dato:	
	K	B	S	J	Merknader:
Ramme, chassis, sammenføyninger					
Bolter akslinger, drag og kulekopling					
Kulekopling					
Lys					
Ledninger, støpsler					
Bremsesystem					
Hjullagre					
Fjæring					
Dekk					
Hjulbolter					
Vinsj, wire, bånd					
Kjøle- og sideruller, skinner					
Tilleggsinformasjon:					

K - kontrollert	B - byttet				S - smurt	J - justert	Dato:
	Utført arbeid:						
Service i henhold til punkt 4.2:	K	B	S	J			
Ramme, chassis, sammenføyninger							
Bolter akslinger, drag og kulekopling							
Kulekopling							
Lys							
Ledninger, støpsler							
Bremsesystem							
Hjullagre							
Fjæring							
Dekk							
Hjulbolter							
Vinsj, wire, bånd							
Kjøl- og sideruller, skinner							
Tilleggsinformasjon:							

K - kontrollert	B - byttet				S - smurt	J - justert	Dato:
	Utført arbeid:						
Service i henhold til punkt 4.2:	K	B	S	J			
Ramme, chassis, sammenføyninger							
Bolter akslinger, drag og kulekopling							
Kulekopling							
Lys							
Ledninger, støpsler							
Bremsesystem							
Hjullagre							
Fjæring							
Dekk							
Hjulbolter							
Vinsj, wire, bånd							
Kjøl- og sideruller, skinner							
Tilleggsinformasjon:							

OPPLYSNINGER OM TILHENGEREN

- Tilhengermodell: _____
- VIN-kode: _____
- Reg. nummer: _____
- Forhandler: _____ Telefon: _____
Adresse: _____
- Overleveringsdato: _____ Underskrift: _____

MERKNADER

Tiki Tilhenger AS

Tor Sørnes vei 19
1523 Moss
tikitilhenger.no